

Titul: Els verps, els pronoms i els numerals en llengua valenciana

Autor: Joan Sancho Gea

Editorial: Edicio digital de Valencian.org. Valencia, 2006.

Els verps, els pronoms i els numerals

en Llengua Valenciana

* en eixercicis practics

per **Joan Sancho Gea**

(Professor de Llengua Valenciana)

Els Verps

El verp es una part de l'oracio caracterisat des de 3 punts de vista: semantic, sintactic i morfologic. Anem a vore qué podem dir i qué podem observar:

Caracterisacio semantica. significacio.

Cada verp te una significacio propia, la qual indica cóm es l'accio. Podem distinguir per eixemple:

El principi d'una accio: esclatar, encetar...

L'acabament d'una accio. Hi ha verps que indiquen implicitament en si mateix el començament i l'acabament de l'accio: naixer, morir, eixir...

Continuitat de l'accio: llegir, observar, deprendre...

Accions momentanees que es donen en un lloc i en un temps determinat: cridar, estalviar, decidir...

Insistencia de l'accio: colpejar, roncar, gemecar...

Estes accions poden estar modificades, si els verps van acompanyats d'uns complements:

Deprendre: en solitari, indica accio progressiva (continua)

Deprendre una lliço: Ara canvia el seu significat, indicant que l'accio ha començat i ha acabat ya.

Classificacio (Per la classe d'accions)

INCOATIUS	<i>L'accio està començant o està desenrollant-se. Usa sufixos: -ejar, -ar, -ir i inclus unes atres construccions.</i> VERPS: començar, iniciar, calfar, gelar, despertar, dormir, encetar, matinejar, enriquir-se, ennegrir-se, dormir-se, fer-se de dia, fer-se de nit, rompre l'alba... EIXEMPLES: El sol comença a calfar de valent
ITERATIUS	<i>Expressen l'idea d'una accio repetida. Per ad això usen sufixos: -ejar, -ar; prefixos: -re; i perifrasis en verps modals: tornar + infinitiu...</i> VERPS: plovisqueejar, repuntar, quartejar, trossejar, rellampegar... EIXEMPLES: Ma mare està repuntant-me els pantalons, Joan trosseja el formage, Està rellampegant
PERFECTIUS	<i>Per a que la seua idea s'expressi de forma completa, l'accio ha d'acabar..</i> VERPS: amagar, naixer, eixir... EIXEMPLES: ¡Vullc eixir d'ací!, el gat s'amagat baix la taula
IMPERFECTIUS	<i>L'accio que indica el verb es (o està) completa, encara que no haja finalisat.</i> VERPS: creixer, correr, mirar EIXEMPLES El meu germa està corrent en la pista d'atletisme

Caracterisacio sintactica

Sintacticament, la funció del verb es ser el nucli del predicat (o sintagma verbal). El que el verb duga o no algun modificador al costat, i la classe d'este (un OD, un OI, un pronom, o un altre verb) es molt important perquè segons duga algun d'estos elementets sintactics, o no, el significat de l'oració es vora afectada.

Classificacio

TRANSITIUS	<i>Precisen d'un objecte directe per a completar el seu significat perquè, ells a soles, no tenen un significat complet.</i> VERPS: EIXEMPLE: El mariner peixca <u>sardines</u>
INTRANSITIUS	<i>Quan els verps, per ells a soles, tenen un significat complet.</i> VERPS: vindre, anar,

	EIXEMPLE: Nosatres venim .
REFLEXIUS	Porten com a O.D. un pronom de la mateixa persona que el subjecte. VERPS: pentinar-se, adherir-se, regalar-se, EIXEMPLE: Ell <u>es</u> pentina
PRONOMINALS	Son els que es conjuguen en els pronoms me, te, se, nos, vos. En la forma pareixen reflexius, pero no tenen el mateix significat. En este cas el pronom no actua ni de O.D. ni de O.I. sino de un modificador del verb. VERPS: queixar-se, atrevir-se, adherir-se, alegrar-se, emocionar-se, supondre's, creure's, enrecordar-se'n, oblidar-se, imaginar-se, anar-se'n, vindre-se'n, tornar-se'n, pujar-se'n... EIXEMPLE: Yo me queixe (la forma yo queixe no te sentit).
RECIPROCS	Son els que es construïxen en el pronoms se i el verb està en 3ª persona del plural. VERPS: mirar-se, vore's, voler-se, intercanviar-se, EIXEMPLE: Xavier i Pepica es miren, Joan i Lluís s'intercanvien fotos, Maria i Ampar es veuen tots els dies, Vicent i Vicenta es volen molt.
AUXILIARS	Son verbs que han perdut totalment o parcialment el seu significat lexíc. Es gasten per a construir les formes verbals compostes, la veu pasiva i tambe per a construir les perifrasis verbals: VERPS: haver (per a la formació dels temps composts), ser (per a la formació de la veu passiva), estar, pegar... EIXEMPLE: Pegar a fugir, llançar a perdre, hem arribat (haver + verb), es cremat (veu pasiva)
MODALS	Son verbs que signifiquen comportament, intenció, desig o voluntat. Darrere d'ells solen dur un infinitiu, un gerundi o un participi VERPS: deure, voler, saber, poder, soldre, intentar, desijar... EIXEMPLE: Promet vindre, Tho tinc dit, vas passajant.
DEFECTIUS	Son aquell que la seua flexió es incompleta.. VERPS: Caldre (noms presenta les 3^{eres} persones del singular i del plural de cada temps), ploure, nevar, tronar (fenòmens meteorològics) EIXEMPLE: plou molt, neva de forma copiosíssima, trona que dona por.

Caracterisació morfològica

El verb està constituït per un **lexema o radical**, que du la significació, i un **morfema** que indica *la persona, el número, el temps, el modo, la veu i l'aspecte*.

El radical s'obté al separar de l'infinitiu la terminació o acabament; i de forma diferent a lo que ocorre en la llengua castellana, en la valenciana no usem el terme conjugació per a cada terminació o acabament distint, perquè els verbs agrupats baix una "teòrica" conjugació haurien de tindre una mateixa, o pareguda, flexió; i en valencià no es aixina. Tant el segon (**purs** i **velarisats**) com el tercer grup (**purs** i **incoatius**) presenten dos models de flexió (cada u) clarament diferents. Per això hem de dir que en valencià no hi ha 3 conjugacions, sino 5: una del primer grup, dos del segon grup i dos del tercer grup. Els verbs que s'ajusten a una d'estes conjugacions es diuen **regulars** i els que no, **irregulars**.

TERMINACIO O ACABAMENT	VOCAL TEMATICA	EIXEMPLE	GRUP
-AR	A	BALLAR, donar, comprar, treballar, estudiar, viajar, festejar, picar, volar	1 ^{er}
-ER (aton)	E	TEMER, CORRER, naixer, vencer,	2 ^{on}
-ER (tonic)	E	Saber, fer, poder, voler, fer	
-RE	E	Cabre, batre, caldre,	
-R		Dur, ser, dir	
-IR	I	SENTIR, SERVIR, eixir, afegir, collir, Dormir, partir, complir, construir, morir,	3 ^{er}

GRUP	ACABAMENT		MODEL	FLEXIO
1 ^{er} (*)	-AR		BALLAR	Yo ball-e, tu ball-es, ell ball-a,...
2 ^{on}	-ER (aton)	PURS ¹	TEMER	Yo tem, tu tem-s, ell tem, ...
	-ER (tonic)			
	-RE	VELARISATS ²	CORRER	Yo corr-ec, tu corr-es, ell corr-e, ...
	-R			
3 ^{er}	-IR	PURS	SENTIR	Yo sent, tu sent-s, ell sent...
		INCOATIUS ³	SERVIR	Yo part-ix-c, tu part-ix-es, ell part-ix,...

(*) Tots els verbs del primer grup son regulars manco 3: dar, estar, anar.

¹ Reben el nom de purs, aquells que es flexionen unint directament al radical els morfemes verbals corresponents.

²Els verbs del segon grup velarisats tenen, en l'imperfecte d'indicatiu i en el subjuntiu, un radical velarisat en -g / -qu (per exemple: caure: caiguera / caiga; creixer: creixquera / creixca).

³Son aquells verbs que entre el radical i el morfema afigen un increment incoatiu format per l'infix -ix-.

- El **modo** expressa l'actitut del qui parla front a l'accio verbal que s'enuncia. Els tres modos son: *indicatiu, subjuntiu i imperatiu*.

INDICATIU	<i>Es el modo de la realitat, quan <u>el parlant</u> es llimita a expondre unicament de forma objectiva l'accio; eix..</i> EIXEMPLE: Dema raonarém , ahir va ploure
SUBJUNTIU	<i>Quan <u>el parlant</u> presenta l'accio com a provable, es una forma subjectiva en la que interve el parlant. Es el modo de la irrealitat.</i>

	EIXEMPLE: Espere que hages acabat les activitats.
IMPERATIU	<i>Es el modo en que <u>el subjecte de l'acció</u> manifesta la seua voluntat de manera impositiva, presentant el fet com a manament, consell, prec o petició. Es una forma assimilada als presents d'indicatiu i de subjuntiu, dels quals pren les formes. Tambe hi ha formes de cortesia. L'imperatiu nomes te temps de present.</i> EIXEMPLE: llig tu, lliggam nosatres, lliggau vosatres. Lligga veste, lliguen vostres.

- Els **temps**:

INDICATIU		SUBJUNTIU	
T. SIMPLE	T. COMPOSTS (*)	T. SIMPLES	T. COMPOSTS (*)
Present ¹	Passat proxim	Present	Preterit perfecte
Preterit imperfecte	Pret. plusquamperfecte	Preterit imperfecte ³	Pret. plusquamperfecte
Perfecte simple ²	Perfecte compost		
Futur	Futur compost		
Futur hipotetic (cond.)	Futur hipotetic compost		

(*) Els temps composts es formen en el corresponent temps del verb **haver + participi passat** de l'atre verb, que es qui du l'informacio semantica (el significat).

¹ La primera persona del singular del present d'indicatiu te el morfema -o en Morella, Maestrat i La Tinença d'Alcalaten (sent-o, bat-o, partix-o). Esta termionacio es rarissima en la lliteratura classica i la seua presència podria ser per adstrat castella (menjar, mostrar).

² El perfecte simple d'indicatiu te una forma **analitica**, i una atra **sintetica**. Per eixemple, per al verb cantar , son formes analitiques canti, cantares, cantà.. i son formes sintetiques: vaig cantar, vares (o vas) cantar, va cantar...La forma analitica es propia del sur de La Plana, Camp de Morvedre i Camp de Llíria; i la forma sintetica es propia de L'Horta de Gandia entre unes atres. Tant la forma analitica com la sintetica son equivalents

³ El preterit imperfecte de subjuntiu, excepte chicotetes illes geografiques com El Baix Maestrat i La Tinença de Benifassar que ho fan en **s (tingues)**, els demes, ho fan en la forma en **r (tinguera)**. Fixar-se com estes zones geografiques pertanyen a la zona que fa frontera llingüística en el catala.

- Els **numero** son 2: *singular i plural*, i les **persones** son 3 per a cada numero: yo, tu, ell/a, nosatres, vosatres, ells/es.
- La **veu** pot ser activa (si el subjecte es l'actor de l'acció verbal: Joan **conduix** el coche) o pasiva (si el subjecte es rebedor de l'acció verbal: el coche **es conduït** per Joan). En valencià no hi ha un morfema per a designar la veu passiva,per lo que s'utilisa el procediment sintactic que consistix en flexionar el verb ser + participi passat de l'atre verb.

EIXERCICIS

1. - Flexiona els models de cada una de les 5 conjugacions que hi ha en valencià: BALLAR, TEMER, CORRER, SENTIR, SERVIR.
 2. - Flexiona els següents verbs auxiliars: HAVER, SER, ESTAR, ANAR,
 3. - Flexiona els següents verbs irregulars: EIXIR, AFEGIR, COLLIR
-

Els Pronoms

PRONOMS DE COMPLEMENTS

FUNCIO

- Els pronoms poden funcionar com a subjecte, complement directe, complement indirecte i com a complement circumstancial.

COLOCACIO

- En funcio de complement, els pronoms o les combinacions de pronoms (binaries, ternaries, quaternaries) poden anar tant davant com darrere del verp. Quan es tracte d'una forma verbal composta i de formes perifràstiques, mai podran anar en mig.
- A diferència d'unes altres llengües, com el castellà, els pronoms en valencià no van units directament al verp al qual acompanyen. Les seues formes d'unio son l'apostrofa i el guio.

Anem a comprar-vos un llibre

Doneu-me el paper

A les huit, crida'm

Compra-ho ara

- Les formes d'indicatiu i de subjuntiu (siguen simples o compostes) a soles admeten els pronoms davant.

Li les conta

Nos la compren

Els hem comprats^(*)

El traurem sempre que faça sol

Vullc que els traga

Ara quan vos les haja pagades^(*)

^(*)note's la concordança del participi passat

- L'infinitiu, el gerundi i l'imperatiu sempre porten les formes pronominals darrere.

Conta-li-les

Creure-vos-les

Penjant-los-les

Bollint-li'n

Tornar-la

Escriu-lo

Pinte-me'l

Acabem-nos-les

FORMES

- El pronom pot tindre una forma **plena** (*darrere* del verb acabat en consonant o diftong), **reduïda** (*darrere* del verb quan el verb acaba en vocal: 'm, 't, 'l, 'n) , **elidida** (*davant* del verb quan el verb comença per vocal (m', t', s', l') o **reforçada** (*davant* del verb quan este comença per consonant: *em, ens, et, es, el, els, en*)

Des d'ací ya et veig / Des d'ací ya te veig

Es diu que vindrà demà / Se diu que vindrà demà

No se si m'admetran el recurs

	COMPLEMENT				COMPLEMENT		COMPLEMENT
	DIRECTE				INDIRECTE		CIRCUMST.
		Masculi	Femeni	Neutre	Masculi	Femeni	DE LLOC
SINGULAR	DEFINIT	EL	LA	HO	LI	LI	HI
		LO		(subst.a això			
PLURAL		ELS	LES	açò	ELS	LES	EN
	LOS	allo)		LOS	(precedit de la preposició de)		
	INDEFINIT	EN (ne,n',en,'n) (Quan el C.D. no porta determinant)					

OBSERVACIONS

LO: pronom de complement directe singular masculí. Quan va davant del verb començat per consonant pren la forma *el*.

LOS: si va davant del verb, començant per vocal o per consonant, adopta la forma *els*.

LA: quan va darrere del verb s'unix per mig d'un guió, *-la*. Si va davant pot presentar les formes *la* o *l'*.

LES: a l'igual que *HO*, *LI* i *HI* es invariable, no s'elidix. Unicament porta guionet davant quan van darrere del verb a l'igual que ho (-les i -ho)

LI: es un pronom invariable de complement indirecte singular (masculí i femení) que du guinet davant quan va darrere del verb. El seu plural es *los* (darrere del verb) o *els* (davant del verb), mai *lis*.

ELS PRONOMS EN, HO, HI

EN

- Es un pronom aton que funciona com a objecte directe de cosa, no distingeix ni gènere ni nombre. En alguns casos pot substituir a c.circumstancials.
- La seua forma pot variar segons el lloc a on vaja col·locat: *en*, *ne*, *'n*, *'n*.
- S'usa com a c.directe quan este es indeterminat:

1. Quantitat indeterminada

Ell compra llibres à El *ne* compra

¿Tens pa? No, no *en* tinc

¿Vols aigua? Si, dona-me'*n* un got

2. Substantiu precedit d'un cardinal (un,dos,tres...)

Ell compra dos llibres à Ell *ne* compra

Has tret cinc gots i *n*'han sobrat dos

Escriu vint cartes i hui *n*'envies deu

3. Substantiu precedit d'un quantitatiu (molt, poc, prou...)

Ell compra molts llibres à Ell *ne* compra

¿Ha posat prou d'arros? Crec que no *n*'ha posat prou

4. Substantiu precedit d'un indefinit (uns, algun, cert,...)

Ell compra algun llibre à Ell *ne* compra

¿Creus que vendrà algun llibre? Algun *ne* vendrà

No ha llegit cap llibre. Segur que no *n*'ha llegit cap.

Sempre canta certes cançons, pero *ne* sap unes altres

- Reemplaça a un complement preposicional introduït per la preposició de:

¿Qué quedava d'allo?.

No *en* quedava gens

M'has dut poc de sucre.

Yo crec que *n*'he dut prou

Ha venut dos dotzenes de melons.

N'ha venut dos dotzenes

- S'usa com a un c.circumstancial de lloc en substitució d'una construcció de lloc introduïda per la preposició *de* (el seu ús està quasi desaparegut):

¿Quan tornarém del poble? En tornarém el dijous

- Apareix com a auxiliar en verps de moviment, *a soles quan es gasten en forma reflexiva*: anar, vindre, pujar, baixar, tornar, entrar, eixir, dur, deixar, etc.

Yo me n'anire pronte a casa

Ell se'n deixà Ribarroja a les quatre pero no aplegà fins a les sis a casa

No se n'entrarà si no li ho dius

La festa començà quan ya nos en tornaren

Atencio: Si el modificador del complement directe es un articul (el,la,els,les), un possessiu (el meu, el teu, el seu...), el pronom pel que s'ha de substituir no sera en, sino *lo, la ,los,les* (vore taula)

Ell compra el llibre

Ell el compra

Ell compra este llibre

Ell el compra

Ell compra el seu llibre

Ell el compra

Ell compra l'atre llibre

Ell el compra

- En oracions impersonals que duguen l'objecte directe explicit, produint-se un us pleonastic del en. Encara que no siga molt recomanable, es molt freqüent i no pot considerar-se incorrecte.

Hi havia flors N'hi havia flors

HO

- Es un pronom neutre aton de tercera persona que no distiguix genero ni numero (*es invariable i no s'elidix o apostrofa mai*), funciona com a objecte directe (quan tambe puga substituir-se per *aço, això, allo*, mai quan vaja precedit d'un determinant).

Ell compra això

Ell ho compra

Ell compra tot lo que vol

Ell ho hompra

Ell diu que no es bo el melo

Ell ho diu

¿Que compra?

No ho se

¿Quan haveu dut aço?
No ho sabem
¿Quan vindras?
No ho se
Dona'm tot allo que et vaig demanar
Ara t'ho done

- Reemplaça també als predicatius en les oracions copulatives (les construïdes en els verbs ser, estar i a més també poden ser: pareixer, semblar, aparentar, pareixer, fer-se, etc.

Pareixia alt però no ho era

Es feya el gracios i no ho era

¿Estava malalt? Ho estava

¿Això es una taula? No ho aparentava

HI

- Pronom adverbial aton que funciona com a substitut de circumstancials de lloc. Té un ús reduït, si bé en l'època clàssica presentava una major vigència. *Es invariable i no s'elidix o s'apostrofa mai.*

Anavem pel camí i tu no *hi* estaves *Hi* aplegarem ahir ¿A ta casa?, no *hi* aniré mai

- S'usa com a impersonal, acompanyat del verb haver. **NOTA:** moltes vegades es fa una concordança incorrecta entre el verb haver i el c.directe quan este va en plural. El verb haver en la seua forma impersonal, no concorda mai en l'objecte directe. Els verbs en les formes impersonals van sempre en singular.

Hi havia molta gent

Hi ha cases per a llogar

No hi ha res a dir

Hi havia molts gossos

Hi ha coques de dacsa

- Apareix acompanyant a uns altres verbs com: veure, trobar, tornar..., usats en forma reflexiva i sense objecte directe.

Encen la llum que no m'hi veig

El chiquet no s'hi trobava en aquella casa

¿T'hi veus?

Li pegà un esclafit i no s'hi tornà

ORDE DE COLOCACIO

- L'orde gramatical en una oracio es sempre:

Subjecte + verb + c.directe + c.indirecte + c.circumstancial

- L'orde dels pronoms ya siga davant com darrere del verb es sempre:

c.indirecte + c.directe + c.circumstancial

COMBINACIONS BINARIES

- La regla general, tant per als pronoms davant com darrere del verb, es que s'elidix sempre *el/ segon element*, sempre que es puga fer (quan no siga invariable: li, hi, ho, ya que en este cas s'elidix el primer).

Te'm creus molt llest

Te'ns perts a cada punt

Emporta-te'l

Me'n menge

T'ho menges

Escriu-m'hi

- Davant del verb els elements van lliures o apostrofats (elidits o reduits), mai en guionets, segons la regla general.

Els en du

Vos ho diu

Els l'entrega

Li n'oferix

Excepcio: Si el verb comença per vocal o haig anira apostrofat el segon pronom, no l'atre.

Li l'omplia

Se n'entrà

- Darrere del verb els pronoms aniran units per guionets (o elidits quan corresponga), mai aniran lliures

Aclarix-nos-les

Ompli-te'l

Escriu-li-hi

Talla-li-ho

Afig-nos-ho

Arremateu-vos-les

COMBINACIONS TERNARIES

El seu us es manco freqüent que les combinacions binaries, pero per a la seua escritura s'ha de tindre present:

- Davant del verb el primer pronom va lliure i en forma plena i els altres segueixen les regles de les combinacions binaries.

Mon pare me n'hi conta

Se me n'esclafen

Se te n'ana

Se me les trau

- Darrere del verb, el primer va en forma plena unit al verb i als demes pronoms per guionet, i els altres dos segueixen les regles de les combinacions binaries: Emporta-te-n'hi

COMBINACIONS QUATERNARIES

- Esta combinacio es molt estranya en la llengua oral i rarissima en l'escrita, no obstant existix la possibilitat de construir-les. L'orde sera el següent:

Impersonal (se) + indirecte + directe + circumstancial

Se me n'hi fica

Se li n'hi sentirà cantar (Se sentirà cantar aton pare pel carrer)

EIXERCICIS

1. Mon pare compra la taula

Mon pare la compra

2. Ell menja pomes

Ell en (ne) menja

3. iMenja pomes!

Menja'n

4. El chiquet dibuixa els arbres a sos pares

El Chiquet els els dibuixa

5. iDibuixa els arbres a sos pares!

Dibuixa-los-els

6. iDona la mel a Ampar!

Dona-li-la

7. Maria escriu la carta a sa mare

Maria li l'escriu

8. El chiquet compra flors a sa mare en la tenda

El Chiquet li les hi compra

9. Diques als teus germans que ixquen

Dis-los-ho

10. Envia a mi l'escrit

Envia-me'l

11. Envia a mi això

Envia-m'ho

12. Lluís escriu dos cartes a sa mare en el terrat

Lluís li n'hi escriu dos

13. Oferix les sabates als teus amics

Oferix-los-les

14. Maria compra esta tortada a la seua cosina

Maria li la compra

15. Maria compra esta tortada a la seua cosina en la tenda del cantó

Maria li l'hi compra

16. Afig caldo

Afig-ne

17. Afig el caldo

Afig-lo

18. Afig a ta mare caldo en el bollit /Afig el caldo en el bollit

Afig-li-n'hi / Afig-l'hi

19. Canta les cançons als chiquets

Canta-los-les

Els Numerals

CARDINALS

- **Cardinals simples:** els que no poden separar-se en uns altres numerals que formen la paraula.

1. Els que van del 1 al 20.
2. Les decenes: vint, trenta, quaranta...noranta.
3. Les centenes (perque -cents no apareix mai separat): cent, doscents, trescents...
4. El numero mil i la serie millo, billo, trillo...

- **Els cardinals composts** son aquells que poden segmentar-se en cardinals simples

Vintiu (21)
Cent dos (102)
Trescents vint (320)
Dosmil (2000)

- **S'escriu junt:**

1. La serie de desenes seguides de les unitats:
2. Les unitats i mil:
3. Les decenes i mil:
4. Les centenes i mil:

- **S'escriu separat:**

1. Composts de centenes i unitats:
2. Composts de centenes i decenes
3. Composts de mil, i les unitats: mil u, mil dos, mil tres
4. Composts de mil i decenes: mil xixanta, tresmil vint,
5. Composts de mil i les centenes: mil cent, mil doscents,
6. Les series millo, billo..., van separats del cardinal que els precedix.

- **OBSERVACIO**

1. Sis i set doblen la s quan van directament units a les decenes: desset, cinquantesis, xixantaset...
2. El numero cardinal es un substantiu i per tant, te plural: dosos, tresos, uns
3. Te genero femeni unicament l'u (unes), i les centenes (doscentes, cincantes, siscentes...)

EIXERCICIS

97	<u>norantaset</u>	<u>13</u>	-	<u>100</u>	-
<u>7000</u>	<u>Setmil</u>	<u>14</u>	-	<u>101</u>	-
<u>600</u>	<u>Siscents</u>	<u>15</u>	-	<u>110</u>	-
<u>17000</u>	<u>Dessetmil</u>	<u>16</u>	-	<u>200</u>	-
<u>36</u>	<u>Trentassis</u>	<u>17</u>	-	<u>300</u>	-
<u>44</u>	<u>Quarantaquatre</u>	<u>18</u>	-	<u>400</u>	-

<u>874</u>	<u>Huitcents</u> <u>setantaquatre</u>	<u>19</u>	-	<u>500</u>	-
<u>321</u>	<u>Trescents vintiu</u>	<u>20</u>	-	<u>600</u>	-
<u>0</u>	-	<u>21</u>	-	<u>700</u>	-
<u>1</u>	-	<u>22</u>	-	<u>800</u>	-
<u>2</u>	-	<u>23</u>	-	<u>900</u>	-
<u>3</u>	-	<u>30</u>	-	<u>1.000</u>	-
<u>4</u>	-	<u>31</u>	-	<u>1.001</u>	-
<u>5</u>	-	<u>32</u>	-	<u>1.010</u>	-
<u>6</u>	-	<u>40</u>	-	<u>1.100</u>	-
<u>7</u>	-	<u>41</u>	-	<u>2.000</u>	-
<u>8</u>	-	<u>50</u>	-	<u>10.000</u>	-
<u>9</u>	-	<u>60</u>	-	<u>100.000</u>	-
<u>10</u>	-	<u>70</u>	-	<u>1.000.000</u>	-
<u>11</u>	-	<u>80</u>	-	-	-
<u>12</u>	-	<u>90</u>	-	-	-

TRADUCCIO I CORRECCIO DE TEXTS

EIXERCICIS RESULTS

1.- Escriu correctament la forma valenciana de les paraules que en castella acaben en *-miento*.

CASTELLÀ	MAL	VALENCIÀ
<u>Abastecimiento</u>	<u>Abasteciment</u>	<u>Proveïment</u>
<u>Afianzamiento</u>	<u>Afiançament</u>	<u>Afermament</u>
<u>Aislamiento</u>	<u>Aislament</u>	<u>Aïllament</u>
<u>Conocimiento</u>	<u>Coneixement</u>	<u>Coneiximent</u>
<u>Cumplimiento</u>	<u>Cumpliment</u>	<u>Compliment</u>
<u>Financiamiento</u>	<u>Financiament</u>	<u>Finançament</u>
<u>Nombramiento</u>	<u>Monbrament</u>	<u>Nomenament</u>
<u>Sometimiento</u>	<u>Sometiment</u>	<u>Submissió</u>
<u>Acontecimiento</u>	<u>Aconteciment/Esdeveniment</u>	<u>Acontenyiment</u>
<u>Asentamiento</u>	<u>Asentament</u>	<u>Assentament</u>
<u>Crecimiento</u>	<u>Creixement</u>	<u>Creiximent</u>
<u>Otorgamiento</u>	<u>Aotorgament</u>	<u>Otorgament</u>
<u>Tratamiento</u>	<u>Tratament</u>	<u>Tractament</u>

2.- Escriptura correctament en valencià les següents paraules que en castellà acaben en *-ción*.

CASTELLÀ	MAL	VALENCIÀ
<u>Aclaración</u>	<u>Aclaracio</u>	<u>Aclariment</u>
<u>Financiación</u>	<u>Financiacio/Financacio</u>	<u>Finançament</u>
<u>Liberación</u>	<u>Alliberament</u>	<u>Lliberacio</u>

3.- Escriptura correctament en valencià les següents paraules que en castellà acaben en *-o*.

CASTELLÀ	MAL	VALENCIÀ
<u>Aborto</u>	<u>Abort</u>	<u>Avortament</u>
<u>Retraso</u>	<u>Retras</u>	<u>Retart</u>

CASTELLÀ	VALENCIÀ	CASTELLÀ	VALENCIÀ
<u>Abono</u>	<u>Abonament</u>	<u>Desempleo</u>	<u>Desocupacio</u>
<u>Desempeño</u>	<u>Desempenyament</u>	<u>Apoyo</u>	<u>Soport/Recolzament</u>
<u>Comienzo</u>	<u>Començament</u>	<u>Arreglo</u>	<u>Arreglament</u>
<u>Aplauso</u>	<u>Aplaudiment</u>	<u>Asiento</u>	-
<u>Aforo</u>	-	<u>Deshaucio</u>	-
<u>Cobro</u>	-	<u>Desarrollo</u>	-
<u>Careo</u>	-	<u>Despido</u>	-
<u>Desafío</u>	-	<u>Envío</u>	-
<u>Empeño</u>	-	<u>Entierro</u>	-
<u>Cotejo</u>	-	<u>Evento</u>	-
<u>Mando</u>	-	<u>Registro</u>	-
<u>Estreno</u>	-	<u>Reembolso</u>	-
<u>Desahogo</u>	-	<u>desvío</u>	-

4.- S'ha de dir...

NO ES DIU	S'HA DE DIR
En vez de ...	En conte de..., per conte de..., en lloc de...
Aunque	Encara que
Desde luego	Certament, ausades, naturalment, sens dubte, sense cap de dubte.

Sin embargo	En tot això, no obstant això, en canvi, això no obstant.
Menos	Mes poc, no tant, manco, menys
iBueno!	ibe!, id'acort!, icorrecte!
ivale!	id'acort!, iconforme!, iestà be!
Adios	iadeu!, ique estigau bons!
Entonces (adverbi)	En això, en aquell temps, en aquell moment, en aquella ocasió.
Entonces (conjuncio)	Per tant,
Pues (causal)	Ya que, perquè, puix que.
Pues (consecutiu)	Per tant
icuidado!	iAtenció!, ives en conte! ialerta! iei!
Apoyar	Recolzar, descansar, donar suport, fer costat, defensar, ajudar
Alcanzar	Conseguir
Rellenar	Farcir, omplir

EXAMEN

Professor: Joan Batiste Sancho Gea

PREGUNTA 1: SUBSTITUCIO PER PRONOMS

a) – INDICATIU – SUBJUNTIU – IMPERATIU – INFINITIU – GERUNDI

Indica quines formes verbals a soles admeten els pronoms davant i quines a soles l'admeten darrere. Posa un exemple de combinació binària (de 2 pronoms) per a cada forma verbal de les anteriors.

Indicativ-subjuntiu: DAVANT

imperativ-infinitiu-gerundi: DARRERE

b) Completa el quadro de pronoms:

	COMPLEMENT				COMPLEMENT		COMPLEMENT CIRCUMST. DE LLOC
	DIRECTE				INDIRECTE		
		Masculi	Femeni	Neutre	Masculi	Femeni	

SINGULAR	DEFINIT	EL	LA	HO	LI	LI	HI
		LO		(subst.a això)			
PLURAL		ELS	LES	açò allo)	ELS	LES	EN (precedit de la preposició de)
		LOS			LOS		
	INDEFINIT	EN (ne,n',en,'n) (Quan el C.D. no porta determinant)					

c) Indica, d'entre tots els pronoms de la taula anterior, quins són invariables i no s'elidixen mai.

Hi – ho – li -les

d) Senyala en els exemples següents, els pronoms que apareixen i indica la forma que adopten segons el cas (plena, reduïda, elidida o reforçada).

Dema **et** demanare que **em** dugues els arxius. **reforçada / reforçada**

Dis-**li** que **m'**envie el rellonge per correu. **plena / elidida**

Conta'**m** un conte per a dormir. **Reduïda**

e) Indica 3 casos i posa un exemple en els que el pronom EN actua com a complement directe indeterminat.

1. Quantitat indeterminada	¿Tens pa? No, no en tinc
2. Substantiu precedit d'un cardinal (un,dos,tres...)	Ell compra dos llibres à Ell ne compra (dos)
3. Substantiu precedit d'un quantitatiu (molt, poc, prou...)	Ell compra molts llibres à Ell ne compra (molts)
4. Substantiu precedit d'un indefinit (uns, algun, cert,...)	Ell compra algun llibre à Ell ne compra (algun)

f) Indica l'ordre gramatical dels pronoms, ja siga davant o darrere del verb, a partir de la funció que desempenyoren (C.D., C.I., C.C.)

g)- Substitueix els complements per pronoms.

iAfig cebes al bollit!: Afig-n'hi.

Pinta les finestres als teus pares: Pinta-los-les

Chimo pinta quatre quadros a Nelo en el seu terrat: Chimo li n'hi pinta quatre.

El chiquet dibuixa els arbres a sos pares: El chiquet els els dibuixa

Se sentirà cantar a ton pare pel carrer: Se l'hi sentirà cantar.